

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการปราบปรามโจรสลัด

โดยที่ประเทศไทยได้ถูกกล่าวหาจากหลาย ๆ ประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) ว่าได้ละเลย หรือไม่มีความจริงใจ ต่อการแก้ปัญหาโจรสลัดในอ่าวไทย ประกอบกับในขณะนี้ประเทศไทยเองก็ไม่มีกฎหมายที่จะ บังคับใช้กับการกระทำผิดฐานโจรสลัดโดยตรง ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 3 รัฐบาลได้เล็งเห็น ความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงได้ตราพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็น โจรสลัด พ.ศ. 2534 ออกบังคับใช้ ซึ่งก็เป็นผลให้นานาประเทศ และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ยอมรับว่าประเทศไทยได้มีเจตนาในการแก้ไข ปัญหาโจรสลัดในอ่าวไทยอย่างจริงจังยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ดี ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ที่ประกาศใช้ เห็นว่ายังมีข้อบกพร่องในเนื้อหาที่ควรได้รับการพิจารณาอยู่หลาย ประการ ซึ่งจะได้กล่าวเป็นลำดับต่อไป

1. ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของความผิดฐานโจรสลัด

ปัญหาเกี่ยวกับองค์ประกอบของความผิดฐานโจรสลัด

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ได้ให้ความหมายของการ "กระทำการอันเป็นโจรสลัด" ไว้ในมาตรา 4 ดังนี้

"กระทำการอันเป็นโจรสลัด" หมายความว่า

(ก) ยึด หรือเข้าควบคุมเรือลำใด โดยใช้อำกำลังหรือโดยขู่ หมายความว่ากระทำการอันตรายต่อเรือ หรือโดยใช้อำกำลังประทุษร้ายหรือโดยขู่ หมายความว่าใช้อำกำลังประทุษร้ายต่อบุคคล

ในเรือนั้น

(ข) ทำลายเรือ ทำให้เกิดความเสียหายแก่เรือ หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันน่าจะเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่เรือ

(ค) หน่วงเหนี่ยว กักขัง หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย หรือ

(ง) ชิงทรัพย์ หรือปล้นทรัพย์

ซึ่งได้กระทำในทะเลหลวงหรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะไม่ว่าจะเป็นของประเทศใด โดยบุคคลในเรือเอกชนหรืออากาศยานเอกชนลำหนึ่งต่อเรือ บุคคล หรือทรัพย์สินในเรืออีกลำหนึ่ง และได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของผู้กระทำนั้น

จากความหมายของคำว่า "การกระทำอันเป็นโจรสลัด" ดังกล่าว สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.1 ปัญหาองค์ประกอบเกี่ยวกับเรือ ตามบทบัญญัติของกฎหมายได้กำหนดว่าต้องมีเรือ 2 ลำ คือ เรือที่เป็นของโจรสลัดและเรือที่เป็นเหยื่อ จึงจะเกิดความผิดฐานโจรสลัดได้ ซึ่งก็เป็นการสอดคล้องกับอนุสัญญาทะเลหลวง ค.ศ. 1958 ข้อ 15 และอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 101

ปัญหาที่น่าพิจารณาในชั้นนี้ที่เกี่ยวข้องกับเรือประการหนึ่ง คือ คำว่า "เรือ" มีความหมายเพียงไร

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ไม่ได้ให้ความหมายของคำว่า "เรือ" ไว้ว่ามีความหมายอย่างไร คงให้แต่ความหมายของคำว่า "เรือเอกชนหรืออากาศยานเอกชน" ไว้เท่านั้น ทั้งในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาหรือประมวลกฎหมายแพ่งก็ไม่ได้ให้ความหมายของคำว่า "เรือ" ไว้ว่ามีความหมายเช่นไรเช่นเดียวกัน

ตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายคำว่า "เรือ" และคำอื่นที่มีความหมายใกล้เคียงกับคำว่า "เรือ" ไว้ ดังนี้

เรือ น. ยานพาหนะซึ่งทำด้วยวัสดุไม้ทั้งต้นหรือต่อด้วยไม้เป็นต้น

สำหรับใช้ไปในน้ำ¹

แพ น. ไม้หรือสิ่งอื่นที่เอามาผูกมัดติดกันมาก ๆ สำหรับใช้เป็นพาหนะทางน้ำ โดยปริยายหมายถึง สิ่งที่ติดกันเนื่องกัน หรือที่มีลักษณะปะทะน้ำอย่างแพ; เรือที่ตั้งอยู่บนแพในน้ำ, เรียกเรือเช่นนี้ที่ยกเอามาปลูกบนบกว่าเรือ²

จากความหมายของ "เรือ" และ "แพ" ตามพจนานุกรมดังกล่าวจะเห็นว่าต่างเป็นยานพาหนะที่ใช้ในทางน้ำด้วยกันทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ที่ระบุว่า

เนื่องจากกองทัพเรือได้รับมอบหมายให้ดำเนินการปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดหรือการปล้นทรัพย์ทางทะเลทั้งในน่านน้ำอาณาเขต เขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวง แต่ปัจจุบันยังไม่มีความชัดเจนให้อำนาจหน้าที่ทหารเรือในการตรวจค้นและจับกุมผู้กระทำความผิดหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าได้กระทำความผิดตลอดจนการสืบสวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำความผิดดังกล่าวประกอบกับตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศและทางปฏิบัติของนานาประเทศยอมให้ทุกรัฐขยายเขตอำนาจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดออกไปในเขตเศรษฐกิจจำเพาะและทะเลหลวงได้ ดังนั้น เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดและสอดคล้องกับหลักกฎหมายระหว่างประเทศและทางปฏิบัติของนานาประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้³

¹ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2526) หน้า 691.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 594.

³ ราชกิจจานุเบกษา, (ฉบับพิเศษ) เล่มที่ 108 ตอนที่ 240. 29 ธันวาคม 2534. หน้า 99.

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าว ทำให้เห็นเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติได้ว่า กฎหมายมีเจตนารมณ์ที่จะให้การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในทะเลอันกว้างใหญ่ไพศาลและปราศจากเจ้าหน้าที่ของรัฐตรวจตราและให้ความคุ้มครองอย่างต่อเนื่อง ให้ได้รับความปลอดภัยจากโจรผู้ร้ายและกลุ่มมิจฉาชีพ

จากความหมายคำว่า เรือ แพ และเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 ดังกล่าวแล้วข้างต้น ผู้เขียนมีความเห็นว่าคำว่า "เรือ" ในพระราชบัญญัติดังกล่าวหมายความรวมถึงไปถึง "แพ" ด้วย

ดังนั้น หากมีการกระทำความผิดในทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ และการกระทำนั้นเข้าองค์ประกอบความผิดฐานโจรสลัดในข้ออื่น ๆ ครบถ้วน ส่วนองค์ประกอบเรื่องเรือเป็นการกระทำโดยเรือลำหนึ่งต่อแพลำหนึ่ง แพลำหนึ่งต่ออีกลำหนึ่งหรือแพลำหนึ่งต่อเรืออีกลำหนึ่ง จะเป็นความผิดฐานโจรสลัดทั้งสิ้น

สำหรับองค์ประกอบเรื่องเรือนี้ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับโจรสลัดของประเทศอังกฤษ นีลปินส์ และได้หวัน มีเรือเพียงลำเดียวคือเรือของสลัด ก็เป็นความผิดฐานโจรสลัดได้

1.2 ปัญหาองค์ประกอบด้านพื้นที่ สำหรับองค์ประกอบด้านพื้นที่เกิดเหตุตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 มาตรา 4 ได้กำหนดว่าเป็นการกระทำ "ในทะเลหลวง หรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ"⁴ เท่านั้น แต่ใน

⁴ อนุสัญญาทะเลหลวง ค.ศ.1958 ข้อ 1 คำว่า"ทะเลหลวง" หมายถึงส่วนทั้งหมดของทะเลหลวงซึ่งไม่รวมอยู่ในทะเลอาณาเขตหรือในน่านน้ำภายในรัฐ :อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 55 ภายใต้อำนาจแห่งระบอบกฎหมายเฉพาะที่กำหนดไว้ในภาคนี้ เขตเศรษฐกิจจำเพาะ คือบริเวณที่อยู่เลยไปจากและประชิดกับทะเลอาณาเขต ซึ่งภายใต้ระบอบกฎหมายดังกล่าว สิทธิและเขตอำนาจของรัฐชายฝั่ง และสิทธิและเสรีภาพของรัฐอื่นอยู่ภายใต้บังคับของบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องของอนุสัญญานี้ : ข้อ 57 เขตเศรษฐกิจจำเพาะจะต้องไม่ขยายออกไปเลย 200 ไมล์ทะเลจากเส้นฐานซึ่งความกว้างของทะเลอาณาเขตวัดจากนั้น

เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ (ดูข้อความท้ายพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ในหน้า 128) แสดงให้เห็นว่าโจรสลัดสามารถเกิดขึ้นได้ในน่านน้ำอาณาเขต⁵ ซึ่งดูจะมีความขัดแย้งกันอยู่

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา 28 ที่บัญญัติว่าผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินั้นนอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร และให้นำมาตรา 20 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับแก่การสอบสวนคดีโดยอนุโลมแล้ว แสดงให้เห็นว่าการกระทำผิดฐานโจรสลัดสามารถกระทำในเขตน่านน้ำภายในซึ่งถือว่าเป็นส่วนของราชอาณาจักรไทยด้วยได้ เพียงแต่ถ้ากระทำความผิดนอกราชอาณาจักรจะต้องรับโทษในราชอาณาจักร(มาตรา 4 ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักรต้องรับโทษตามกฎหมาย) ซึ่งก็เป็นการบัญญัติกฎหมายทำนองเดียวกับ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 7 ว่า

มาตรา 7 ผู้ใดกระทำความผิดดังระบุไว้ต่อไปน้นนอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร คือ

- (1) ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 107 ถึง มาตรา 129
- (2) ความผิดเกี่ยวกับการปลอมและการแปลง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 204 ถึง มาตรา 249 มาตรา 254 มาตรา 256 มาตรา 257 และมาตรา 266 (3) และ (4)
- (3) ความผิดฐานชิงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 339 และความผิดฐานปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 340 ซึ่งได้กระทำในทะเลหลวง

ซึ่งความผิดตามมาตราต่าง ๆ ที่ระบุใน (1), (2) และ (3) ของมาตรา 7 ต่างก็เป็นความผิดที่เกิดขึ้นได้ในราชอาณาจักรทั้งสิ้น นอกจากมาตรา 7 ดังกล่าวแล้ว

⁵ อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ข้อ 3 รัฐทุกรัฐมีสิทธิกำหนดความกว้างของทะเลอาณาเขตของตนได้จนถึงขอบเขตหนึ่งซึ่งไม่เกิน 12 ไมล์ทะเล โดยวัดจากเส้นฐานที่กำหนดขึ้นตามอนุสัญญานั้น

ในประมวลกฎหมายอาญามาตราอื่น ๆ เช่น มาตรา 8⁶ และ มาตรา 9⁷ ก็บัญญัติไว้ทำนองเดียวกันคือ "ผู้ใดกระทำความผิดตามมาตราที่กำหนดนอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร" ประกอบกับมาตรา 10 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ได้กำหนดให้ผู้บัญชาการทหารเรือและอธิบดีกรมตำรวจ ร่วมกันกำหนดพนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ประสงค์จะให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือส่งผู้ต้องหา เรือ สิ่งของที่ยึดไว้ และบันทึกทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในคดี ให้รับผิดชอบ⁸ และในมาตรา 13 วรรคแรก⁹ แห่งพระราช

⁶ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

มาตรา 8 ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักรและ

(ก) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศไทยมีความผิดได้เกิดขึ้น หรือผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ

(ข) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายได้ร้องขอให้ลงโทษ

ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดดังระบุไว้ต่อไปนี้ จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร คือ

⁷ อ่างแล้ว, มาตรา 9

เจ้าพนักงานของรัฐบาลไทยกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 147 ถึงมาตรา 166 และมาตรา 200 ถึงมาตรา 205 นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร

ฯลฯ

⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534
มาตรา 10

⁹ อ่างแล้ว, มาตรา 13

บัญญัติฉบับเดียวกันที่บัญญัติเกี่ยวกับการล้มระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหา มีข้อความตอนต้นวรรค ว่า " ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือจัดส่งผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป มิให้ล้มระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาซึ่งได้กระทำมาก่อนนั้นเป็นระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน . . . " การที่ให้ผู้บัญชาการทหารเรือและอธิบดีกรมตำรวจเป็นผู้กำหนดพนักงานสอบสวน หรือบทบัญญัติที่ว่าให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ (สอบสวน) ต่อไปนั้น เป็นทำนองเดียวกันกับการกำหนดพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 21¹⁰ ซึ่งเป็นเรื่องของการกำหนดอำนาจของพนักงานสอบสวน สำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในราชอาณาจักร

จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้คิดไปได้ว่าความผิดฐานโจรสลัดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 สามารถที่จะเกิดขึ้นในเขตน่านน้ำภายในซึ่งเป็นราชอาณาจักรได้

แต่อย่างไรก็ดี มีหลักที่รับรองกันโดยทั่วไปในทางอาญาว่า "ไม่มี ความผิด ไม่มีโทษ โดยไม่มีกฎหมาย"¹¹ (nullum crimen, nulla poena sine lege)

¹⁰ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 21

ในกรณีที่ไม่ว่าพนักงานสอบสวนคนใดในจังหวัดเดียวกันควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้ข้าหลวงประจำจังหวัดนั้นเป็นอำนาจชี้ขาด แต่ในจังหวัดพระนครและธนบุรี ให้ผู้บังคับบัญชาของพนักงานสอบสวน ซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่รองอธิบดีกรมตำรวจขึ้นไปเป็นผู้ชี้ขาด

ในกรณีที่ไม่ว่าพนักงานสอบสวนคนใดในระหว่างหลายจังหวัดควรเป็นพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ ให้อธิบดีกรมอัยการหรือผู้ทำการแทนเป็นผู้ชี้ขาด

การรื้อคำชี้ขาดนั้น ไม่เป็นเหตุให้งดการสอบสวน

¹¹ คณิต ณ นคร, ประมวลกฎหมายอาญา หลักกฎหมายและพื้นฐานการเข้าใจ, พิมพ์ครั้งที่ 1 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2531), หน้า 7.: หลักนี้ให้สหรัฐอเมริกายุติเรียกว่า principle of Legality

ซึ่งมีความหมายสำคัญ 4 ประการ คือ การห้ามใช้กฎหมายจารีตประเพณีลงโทษทางอาญาแก่บุคคล การห้ามใช้กฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยั้งลงโทษทางอาญาแก่บุคคล กฎหมายอาญาต้องบัญญัติให้ชัดเจนแน่นอน และกฎหมายอาญาไม่มีผลย้อนหลัง

หลักที่ว่า "ไม่มีความผิด ไม่มีโทษ ถ้าไม่มีกฎหมาย" นั้น ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2534 มาตรา 28¹² และมาตรา ๒ ของประมวลกฎหมายอาญา (มาตรา 2 ของประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติว่า บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญา ต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ฯลฯ) เพราะฉะนั้นกฎหมายที่บัญญัติความผิดไว้ต้องเป็นกฎหมายลายลักษณ์อักษรและการกระทำที่จะถือเป็นความผิดต้องบัญญัติไว้โดยชัดเจน เหตุที่ต้องบัญญัติความผิดทางอาญาเป็นลายลักษณ์อักษร และบัญญัติถึงการกระทำที่ถือว่าเป็นความผิดไว้โดยชัดเจนก็เพื่อความประสงค์ 3 ประการ คือ เป็นการบอกกล่าวล่วงหน้าแก่ประชาชนว่ากฎหมายจะเอาผิดเอาโทษแก่บุคคล ถ้ากระทำการที่กฎหมายห้าม (advance notice) และเพื่อให้มีทิศทางแก่ศาลตามสมควรว่าเมื่อใดจึงจะบังคับการตามกฎหมายได้ (enforceable) และเพื่อป้องกันการใช้ดุลยพินิจโดยไม่ชอบเพื่อบังคับการตามกฎหมาย (protection against enforcement abuse)

เมื่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 เป็นกฎหมายที่มีโทษทางอาญา การตีความย่อมต้องเคร่งครัดตามหลักกฎหมายดังกล่าวข้างต้น และเมื่อพระราชบัญญัตินี้บัญญัติว่า การกระทำการอันเป็นโจรสลัดต้องกระทำในทะเลหลวงหรือในเขตเศรษฐกิจจำเพาะ จึงต้องถือว่าการกระทำความผิดฐานโจรสลัด กระทำได้แต่เฉพาะในทะเลหลวงหรือเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

¹² มาตรา 28 บุคคลจะไม่ต้องรับโทษทางอาญาเว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

นอกจากที่กล่าวแล้ว ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 มาตรา 28 ยังบัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้นอกราชอาณาจักร และให้นำมาตรา 20 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับแก่การสอบสวนคดีโดยอนุโลม" ซึ่งมาตรา 28 ดังกล่าวนี้ เห็นว่าเป็นกฎหมายพิเศษ เป็นการขยายเขตอำนาจศาลในการลงโทษ โดยยึดหลักเขตอำนาจศาลตามหลักสากล (Universal Jurisdiction)¹³ เนื่องจากความผิดฐานโจรสลัดมีลักษณะเป็นอาชญากรรมระหว่างประเทศ (International Crime) ซึ่งสร้างความเสียหายและมีผลกระทบต่อประชาคมระหว่างประเทศไปทั่วทุกแห่ง และประชาคมระหว่างประเทศต่างเห็น้องต้องกันว่าความผิดลักษณะนี้จะต้องให้ทุกรัฐมี เขตอำนาจศาลเหนือความผิดที่เกิดขึ้นเพื่อผลของการป้องกันและปราบปราม นอกจากนี้ยังเป็นการกำหนดศาลที่จะพิจารณาคดีฐานโจรสลัดด้วยว่าให้ฟ้องที่ศาลอาญาและศาลซึ่งการสอบสวนคดีได้กระทำลงในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของศาลนั้น

ฉะนั้น ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าการกระทำความผิดฐานโจรสลัดเกิดขึ้นได้แต่เฉพาะในทะเลหลวงหรือ เขตเศรษฐกิจจำเพาะเท่านั้น

ส่วนการกระทำที่เข้าลักษณะเป็นการกระทำความผิดฐานโจรสลัด แต่ได้กระทำในเขตน่านน้ำภายใน ซึ่งถือว่าเป็นดินแดนภายในราชอาณาจักร จะเป็นความผิดตามกฎหมายอื่นอย่างไรหรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในขณะนั้น ๆ

1.3 ปัญหาองค์ประกอบด้านการกระทำที่มุ่งทางส่วนตัว ตามบทบัญญัติในมาตรา 4 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 ที่ได้ให้ความหมายของการกระทำความผิดฐานโจรสลัดไว้ประการหนึ่งว่า ". . . และได้กระทำไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของผู้กระทำความผิด" ซึ่งเป็นถ้อยคำที่ชัดเจนว่า เป็นการกระทำที่มุ่งถึงประโยชน์ส่วนตัวของผู้กระทำโจรสลัดโดยแท้ มิได้เกี่ยวข้องกับทางการเมือง หรือการกระทำของฝ่ายปฏิวัติที่ได้รับการรับรอง ดังกล่าวรายละเอียดไว้ในข้อ 3.1 ของบทที่ 3 ซึ่งก็เป็น

¹³ M.Cherif Bassiouni, International Extortion and World Public Order (New York : Oceana Publications, 1974), pp.161-269.

การสอดคลองกับอนุสัญญาทะเลหลวง ค.ศ.1958 และอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.1982

ประกอบกับตามมาตรา 25 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 ก็วางหลักเกณฑ์ไว้ว่า เรือรบ เรือของรัฐบาลก็สามารถกระทำการอันเป็นโจรสลัดได้ ถ้าเรือรบหรือเรือรัฐบาลนั้นถูกยึดหรือถูกควบคุมจากบุคคลในเรือตัวเองหรือบุคคลภายนอกและมีการนำเอาเรือรบหรือเรือของรัฐบาลนั้นไปทำการโจรสลัด¹⁴

2. ปัญหาในความหมายของคำว่า "เบื้องต้น" ในคำว่า การสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น

ตามมาตรา 4 ของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 คำว่า "สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น" หมายความว่า แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานรวบรวมพยานหลักฐานหรือดำเนินการทั้งหลายอื่น ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้กระทำไปเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัดเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือทราบรายละเอียดแห่งความผิดหรือพิสูจน์ความผิด หรือเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาส่งมอบให้แก่พนักงานสอบสวนต่อไป

¹⁴ มาตรา 25 ผู้ใดกระทำการอันเป็นโจรสลัดโดยใช้เรือรบ เรือของรัฐบาลหรืออากาศยานของรัฐบาลซึ่งตนได้เข้ายึดหรือเข้าควบคุม หรือโดยกระทำต่อเรือของรัฐบาล ต้องระวางโทษเป็นสองเท่าที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

ความหมายดังกล่าวหากพิจารณาโดยละเอียดจะเห็นได้ว่าเป็นการเอาทั้งความหมายของ (10) การสืบสวน และ (11)¹⁵ การสอบสวน ของมาตรา 2 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เข้ามารวมไว้ด้วยกัน ทั้งถ้อยคำและความหมายกล่าวคือ นอกจากจะหมายถึง การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งได้กระทำไปตามหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชนและทราบรายละเอียดแห่งความผิด ซึ่งเป็นความหมายของ "การสืบสวน" ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาแล้ว ยังมีความหมายรวมถึง การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่น ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำอันเป็นโจรสลัดที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้กระทำไปเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัด เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด ซึ่งเป็นความหมายของ "การสอบสวน" ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เข้าไปด้วย และโดยที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ มีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (จะได้ทำการวิเคราะห์โดยละเอียดต่อไปในข้อ 3 ของบทนี้ หัวข้อฐานะของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ) จึงมีอำนาจและหน้าที่ในการสืบสวนและสอบสวนความผิดฐานโจรสลัดได้ เมื่อการเป็นดังกล่าวแล้วคำว่า "เบื้องต้น" ในคำว่า "สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น" จะมีความหมายและขอบเขตเพียงใด

ตามประเด็นดังกล่าวเมื่อวิเคราะห์บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ประกอบกับข้อเท็จจริงบางประการดังนี้

¹⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 ในประมวลกฎหมายนี้

(10) "การสืบสวน" หมายความว่า การแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐาน ซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไปตามอำนาจหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิด

(11) "การสอบสวน" หมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

2.1 ความตอนท้ายของความหมายของคำว่า "สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น" กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือส่งข้อเท็จจริง รายละเอียดแห่งความผิด พยานหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ความผิดหรือเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำผิดให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจ(พนักงานสอบสวน) เพื่อดำเนินการสอบสวนต่อไป

2.2 ความตอนท้ายของมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวให้ถือว่าการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้รวบรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งชี้ให้เห็นว่าการสอบสวนคดีความผิดฐานโจรสลัดมิได้สิ้นสุดที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ แต่ต้องไปสิ้นสุดที่พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ

2.3 เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทหารเรือไม่ได้อยู่ในฐานะพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำนวนคดีและตามพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ ไม่มีบทมาตราใดที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาในคดีความผิดฐานโจรสลัดไว้เป็นพิเศษ ซึ่งไม่มีอำนาจปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 ได้ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจ

2.4 เจ้าหน้าที่ทหารเรือในฐานะพนักงานสอบสวนตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 ไม่มีอำนาจที่จะสอบสวนผู้ต้องหาในคดีโจรสลัดเต็มตามรูปแบบได้ เพราะการสอบสวนที่เต็มตามรูปแบบจะต้องตกอยู่ในบังคับของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134 คือต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยื่นเข้าในการพิจารณาได้ และมาตรา 135 คือต้องไม่ทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง ชูเกียรติ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหา นั้น (จะได้ทำการวิเคราะห์โดยละเอียดต่อไปในข้อ 4.2 ของบทนี้ หัวข้ออำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือ)

2.5 ในด้านความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญในการสอบสวนคดีอาญานั้น เป็นที่ยอมรับกันในปัจจุบันว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความชำนาญในการสอบสวนคดีอาญามากกว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

จากเจตนารมณ์ของกฎหมายและข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงมีความเห็นว่า คำว่า "เบื้องต้น" ในคำว่า "สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น" จำกัดอยู่เฉพาะแต่การแสวงหาข้อเท็จจริง และหลักฐานหรือการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือรายละเอียดแห่งความผิด หรือเพื่อให้ได้ตัวผู้

กระทำผิด และการกระทำนั้นจะต้องไม่เป็นการสอบสวนผู้ถูกจับในฐานะผู้ต้องหา และต้องเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนส่งตัวผู้ถูกจับนั้นให้แก่พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจดำเนินการ

3. ฐานะของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

ความหมายของคำว่า "สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น" ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 มีความหมายว่า แสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานรวบรวมพยานหลักฐานหรือดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้กระทำไปเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นโจรสลัด เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือทราบรายละเอียดแห่งความผิดหรือพิสูจน์ความผิด หรือเพื่อให้ได้ตัวผู้กระทำความผิดมาส่งมอบให้แก่พนักงานสอบสวนต่อไป ความหมายของการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นดังกล่าวนี้ เป็นการนำเอา "การสืบสวน" และ "การสอบสวน" ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2 (10), (11)¹⁶ มารวมกันทั้งถ้อยคำและความหมาย ผู้ที่มีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น ถ้าได้เริ่มทำการสืบสวนและสอบสวนเบื้องต้นโดยการรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดแล้ว น่าจะต้องถือว่าเจ้าหน้าที่ผู้ทำการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น อันได้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(6)¹⁷ ด้วย นอกจากนี้ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและ

¹⁶ อ่างแล้ว, มาตราเดียวกัน

¹⁷ อ่างแล้ว มาตรา 2 ในประมวลกฎหมายนี้

(6) "พนักงานสอบสวน" หมายความว่าถึงเจ้าพนักงานซึ่งกฎหมายให้มีอำนาจและหน้าที่ทำการสอบสวน

ปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 มาตรา 12¹⁸ ก็ได้กำหนดให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย จึงทำให้เห็นเด่นชัดว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือที่ปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามโจรสลัด เป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สำหรับข้อความ ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 มาตรา 5 ตอนท้ายที่บัญญัติว่า ". . . และให้ถือว่าการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นที่ทำไว้ เป็นส่วนหนึ่งของการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา" เป็นเพียงบทบัญญัติที่ให้นำเอาพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้กระทำไปในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นมาเป็นพยานหลักฐานทางคดีของพนักงานสอบสวนได้ โดยที่พนักงานสอบสวนไม่ต้องไปทำการสอบสวนใหม่และเป็นการจำกัดขอบเขตของการกระทำของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในฐานะพนักงานสอบสวนในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นว่าไม่มีอำนาจที่จะทำการสอบสวนผู้ถูกจับในฐานะผู้ต้องหาได้เท่านั้น ส่วนข้อเท็จจริง รายละเอียด หรือพยานหลักฐานอื่นพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจสามารถรวบรวมเข้าไว้เป็นพยานหลักฐานในทางคดีได้โดยไม่ต้องทำการสอบสวนข้อเท็จจริง รายละเอียด หรือพยานหลักฐานใหม่

จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ประกอบกับบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ฐานะของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ในการปฏิบัติการตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดจึงมีความหมายชัดเจนว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้ปฏิบัติมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

¹⁸ มาตรา 12 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจและหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

4. ปัญหาเจ้าหน้าที่และการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่และมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนในคดี และได้กำหนดให้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดไว้หลายประการและอย่างกว้างขวาง ได้แก่การดำเนินการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด การสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น ตรวจสอบเรือ ตรวจสอบคนเรือ สอบถามและตรวจพิสูจน์สัญชาติ สิ่งหรือบังคับให้เรือหยุดหรือไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง จับกุมและควบคุมผู้ต้องสงสัย ควบคุมเรือและสิ่งของที่จะใช้ หรือได้ใช้ในการกระทำผิด ปล่อยเรือไป เมื่อการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นไม่ปรากฏว่าผู้ควบคุมเรือหรือคนในเรือได้กระทำผิด จึงเป็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ในฐานะพนักงานสอบสวนสามารถทำการสอบสวนได้เพียงใด การที่กำหนดให้แต่เฉพาะเจ้าหน้าที่ทหารเรือเท่านั้น เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่เหมาะสมหรือไม่ ควรจะมีเจ้าหน้าที่อื่นใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ และกฎหมายให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่มากเกินไปหรือไม่ ดังนี้

4.1 เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้จะเป็นการเหมาะสมหรือไม่นั้น เห็นว่าการกระทำความผิดฐานโจรสลัดตามพระราชบัญญัตินี้เกิดขึ้นได้ในพื้นที่ทะเลที่ห่างจากชายฝั่งตั้งแต่ 12 ไมล์ทะเลขึ้นไป (เขตทะเลหลวงหมายถึง ทะเลที่อยู่ห่างจากชายฝั่งทะเลตั้งแต่ 200 ไมล์ทะเลขึ้นไป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะหมายถึงทะเลซึ่งอยู่ห่างจากชายฝั่งตั้งแต่ 12 ไมล์ทะเลถึง 200 ไมล์ทะเล) ซึ่งนับว่าเป็นระยะทางที่ห่างไกลจากชายฝั่งพอสมควร และอ่าวไทยก็มีบริเวณชายฝั่งทะเลที่มีความยาวโดยประมาณ 1,100

ไมล์¹⁹ หน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติการกิจในฝั่งทะเลดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องเป็นหน่วยงานที่มีอาณาเขตและอุปกรณ์ที่ทันสมัย สามารถไปถึงสถานที่เกิดเหตุ และจับกุมผู้กระทำผิดได้ทันเวลาที่ และในปัจจุบันนี้หน่วยงานที่มีอาณาเขตและอุปกรณ์ที่ทันสมัยและมีสมรรถนะสูงก็มีเพียงแต่กองทัพเรือเท่านั้น ส่วนกรมตำรวจในปัจจุบัน แม้จะมีตำรวจน้ำซึ่งมีอาณาเขต และอุปกรณ์ที่มีสมรรถนะเพียงพอที่จะออกปฏิบัติการในฝั่งที่ห่างจากชายฝั่งมาก ๆ เป็นไปด้วยความยากลำบาก การที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ จึงเห็นว่าเป็นการเหมาะสมอย่างยิ่ง

กองตำรวจน้ำ เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ปราบปราม และป้องกันการกระทำผิดทางอาญาในน่านน้ำไทย เฉพาะอย่างยิ่งการกระทำผิดอันเกี่ยวข้องกับกฎหมายศุลกากร การเดินเรือ การประมง และการเข้าเมืองแล้ว ยังมีพระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกัน และปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. 2496²⁰ ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำในการปราบปรามการกระทำผิดในเรือ เรือบินทะเล หรือใน

¹⁹ วิจิต มั่นตารณ. "ผู้แสวงหาแหล่งน้ำนิ่งจากทะเลและการโจรสลัดในอ่าวไทย", วารสารกฎหมาย คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีที่ 12 ฉบับที่ 4, (พ.ศ. 2531), หน้า 36.

²⁰ ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ 70 ตอนที่ 63, 6 ตุลาคม 2496. หน้า 1228

บริเวณท่าเรือสำหรับเรือซึ่งออกไปสู่หรือเข้ามาจากทะเล²¹ ไว้เป็นพิเศษอีกด้วย ทางด้าน
 ยานพาหนะ แม้ว่าเรือตำรวจน้ำจะมีสมรรถนะน้อยกว่าเรือของกองทัพเรือ แต่ก็มิได้หมายความว่า
 เรือของกองตำรวจน้ำจะไม่สามารถออกสู่ทะเลในระยะที่เกินกว่า 12 ไมล์ทะเล ได้เสีย
 ที่เดียว ผู้กระทำความผิดฐานโจรสลัดโดยทั่วไปก็เป็นเพียงเรือประมงทั่ว ๆ ที่ทำการประมง
 ไม่ห่างจากทะเลอาณาเขตเท่าใดนัก และหากเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำไม่ได้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่
 ตามพระราชบัญญัติด้วย เมื่อพบการกระทำความผิดฐานโจรสลัด ก็จะไม่มีความจำเป็นการให้
 เป็นไปตามพระราชบัญญัติได้ อันจะทำให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด
 ไม่ได้ผลโดยสมบูรณ์ เช่น ชาวประมงเวียดนามได้ทำการปล้นเรือประมงมาเลเซียในเขต
 เศรษฐกิจจำเพาะของไทย ในระยะห่างจากชายฝั่งประมาณ 13 ไมล์ทะเลขณะนั้นมีเรือตำรวจ
 น้ำกำลังตรวจตราอยู่บริเวณใกล้เคียงและได้ประสบเหตุ และอยู่ในวิสัยและขีดความสามารถที่
 จะทำการตรวจค้นจับกุมได้ ดังนี้ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำก็ไม่มีอำนาจดำเนินการใด ๆ เพราะ
 ทั้งผู้เสียหายและผู้ทำการปล้นไม่ใช่คนไทย และเหตุมิได้เกิดขึ้นในราชอาณาจักรไทย

สำหรับเจ้าหน้าที่อื่น เช่น เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง เจ้าหน้าที่ของกรมเจ้าท่า เห็นว่า
 โดยอำนาจหน้าที่ ยานพาหนะและอุปกรณ์แล้ว ยังไม่อยู่ในวิสัยที่จะปฏิบัติการได้อย่างเหมาะสม

²¹ พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทาง
 น้ำ พ.ศ. 2496 มาตรา 5 ในเมื่อมีพฤติการณ์อันควรสงสัยว่าจะมีหรือได้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น
 ในยานพาหนะใด ให้นายตำรวจชั้นสัญญาบัตรในกองตำรวจน้ำ กรมตำรวจ มีอำนาจสั่งห้ามมิให้
 ผู้ใดซึ่งมิใช่เจ้าพนักงานที่กฎหมายบัญญัติให้มีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับยานพาหนะขึ้นไป หรือนำ
 เรือ แพ หรือพาหนะชนิดใด ๆ เข้าเทียบยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะได้รับอนุญาต ในการสั่งห้าม
 เช่นว่านี้จะต้องแจ้งให้ผู้ควบคุมยานพาหนะนั้นทราบด้วย

การสั่งห้ามดังกล่าวในวรรคก่อน จะกระทำโดยวิธีใดให้เป็นไปตามระเบียบซึ่ง
 อธิบดีกรมตำรวจกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในระเบียบเช่นว่านี้ จะกำหนดให้
 ผู้ควบคุมยานพาหนะแสดงเครื่องหมายอย่างใด เพื่อให้ทราบว่าได้มีการห้ามดังกล่าวแล้ว ตลอด
 จนกำหนดวิธีการขออนุญาตและเงื่อนไขในการอนุญาตไว้ด้วยก็ได้

ทางกองทัพอากาศก็เช่นเดียวกัน แม้จะมีเครื่องบินที่สามารถปฏิบัติการได้ในพื้นที่ทางอากาศอย่างไม่มีขอบเขตก็ตาม ก็ยังไม่เป็นการสะดวกและเหมาะสมที่จะปฏิบัติการเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามโจรสลัด และหากเจ้าหน้าที่ทหารอากาศประสบเหตุ หรือได้รับการร้องขอ ก็สามารถประสานและแจ้งกองทัพเรือเข้าดำเนินการได้โดยสะดวกและรวดเร็วได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงเห็นว่าน่าที่จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ตำรวจในกองตำรวจน้ำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ด้วยเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

4.2 อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือ

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ได้ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือไว้อย่างกว้างขวางและเป็นอำนาจในการใช้ดุลพินิจเสียเป็นส่วนใหญ่ การใช้ดุลพินิจเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ แนวนอน ต้องกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน การใช้ดุลพินิจที่เกินขอบเขตหรือไม่ถูกต้องเหมาะสม ส่อมก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชน ในส่วนนี้จะได้ทำการวิเคราะห์อำนาจหน้าที่ของทหารเรือซึ่งเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติเป็นเรื่อง ๆ ไป

4.2.1 ปฏิบัติหน้าที่โดยอาศัยเหตุอันควรสงสัย ได้มีบทบัญญัติหลายมาตราในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 กำหนดให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจดำเนินการตามความจำเป็น เพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่าเรือหรืออากาศยานจะมี หรือได้มีการกระทำอันเป็นโจรสลัด เช่น มาตรา 6 ให้มีอำนาจตรวจสอบเรือที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมี หรือได้มีการกระทำอันเป็นโจรสลัด โดยให้ดำเนินการตรวจค้นสิ่งให้หยุดหรือไปยังที่ที่กำหนด มาตรา 7 ให้มีอำนาจจับกุมและควบคุมผู้ต้องสงสัย ควบคุมเรือ และสิ่งของที่จะใช้ หรือได้ใช้ในการกระทำผิด หรือได้มาจากการกระทำผิด

การที่ให้อำนาจทหารเรือดำเนินการต่าง ๆ ตามความจำเป็น เพื่อการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด โดยอาศัยเพียงเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยเท่านั้น น่าจะเป็นการไม่เหมาะสม เนื่องจากคำว่า "เหตุอันควรสงสัย" โดยความหมายแล้ว ไม่มีหลักเกณฑ์และขอบเขตจำกัด ขึ้นอยู่กับดุลพินิจของแต่ละบุคคลการให้ดุลพินิจพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการใด ๆ โดยอาศัยเพียงเหตุอันควรสงสัยค่อนข้างที่จะเกิดความไม่เป็นธรรม

และเกิดความเสียหายได้โดยง่ายในหลาย ๆ ประการ เช่น ภาวะค่าใช้จ่าย ค่าเสียหาย ตามสัญญาที่เจ้าของเรือหรือผู้ครอบครองมีกับบุคคลภายนอก เกียรติยศ และชื่อเสียงของประเทศ เป็นต้น

เมื่อการที่ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในอันที่จะดำเนินภารใด ๆ ได้ โดยอาศัยเหตุอันควรสงสัย จึงเป็นการให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่มากเกินไป เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เห็นว่าน่าจะใช้คำว่า "มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่า" หรือ คำว่า "มีมูลอันควรเชื่อได้ว่า" แทนคำว่า "มีเหตุอันควรสงสัย" ทั้งนี้ เพราะการเชื่อต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่ทำให้เกิดความเชื่อ กล่าวคือ ต้องมีพยานหลักฐานบ้าง ต่างกับกรณีสงสัย ซึ่งไม่จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่ทำให้เกิดความเชื่อ จริงอยู่ การอาศัยเหตุอันควรเชื่อในการดำเนินการอาจจะทำความยุ่งยากให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมากกว่าการอาศัยเหตุอันควรสงสัย แต่ผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติย่อมมีผลลดน้อย และไม่เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนผู้บริโภค

4.2.2 อำนาจในการควบคุมผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา มาตรา 87²² ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี ในคดีความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าลหุโทษ จะควบคุมไว้ได้เท่าเวลาที่จะถามคำให้การและรู้ตัวว่าเป็นใคร อยู่ที่ใด และในคดีทั่วไป ห้ามควบคุมไว้เกินกว่าสี่สิบแปด ชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ในกรณีที่จำเป็น จะยึดเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้ และไม่ให้เป็นเจ็ดวัน หากเกินกว่าระชยะเวลาดังกล่าว พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนต้องยื่นคำร้องขอต่อศาล

²² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 87 ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี

ในกรณีที่ถึงเป็นความผิดลหุโทษ หรือความผิดที่มีอัตราโทษไม่สูงกว่าความผิดลหุโทษ จะควบคุมผู้ถูกจับไว้ได้เท่าเวลาที่ถามคำให้การ และที่จะรู้ตัวว่าเป็นใคร และที่อยู่ของเขายู่ที่ไหนเท่านั้น

ห้ามมิให้ควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมง นับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ แต่มิให้นับเวลาเดินทางตามปกติที่นำตัวผู้ถูกจับมาศาล รวมเข้าในกำหนดเวลาสี่สิบแปดชั่วโมงนั้นด้วย ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น เพื่อทำการสอบสวน หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะยึดเวลาเกินกว่าสี่สิบแปดชั่วโมงก็ได้เท่าเหตุจำเป็น แต่มิให้เป็นเจ็ดวัน

ถ้าเกิดความจำเป็นที่จะควบคุมผู้ถูกจับไว้เกินกว่ากำหนดเวลาในวรรคก่อน เพื่อให้การสอบสวนเสร็จสิ้น ให้ส่งผู้ต้องหามาศาล ให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาล ขอหมายขังผู้ต้องหาขึ้นไว้ ให้ศาลสอบถามผู้ต้องหาว่าจะมีข้อคัดค้านประการใดหรือไม่ และศาลอาจเรียกพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนมาชี้แจงเหตุจำเป็น หรืออาจเรียกพยานหลักฐานมาเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้

ในกรณีความผิดอาญาที่ได้กระทำความผิดอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งขังได้ครั้งเดียวมีกำหนดไม่เกินเจ็ดวัน

22 (ต่อ) ในกรณีความผิดปกติที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินกว่าหกเดือน แต่ไม่ถึงสิบปี หรือปรับเกินกว่าห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ศาลมีอำนาจสั่งชั่งหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวันและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินสี่สิบแปดวัน

ในกรณีความผิดปกติที่มีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงตั้งแต่สิบปีขึ้นไป จะมีโทษปรับด้วยหรือไม่ก็ตาม ศาลมีอำนาจสั่งชั่งหลายครั้งติด ๆ กันได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกินสิบสองวันและรวมกันทั้งหมดต้องไม่เกินแปดสิบสี่วัน

ในกรณีที่ศาลสั่งชั่งครบสี่สิบแปดวันแล้ว หากพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อขอชั่งต่อไปอีกโดยอ้างเหตุจำเป็น ศาลจะสั่งชั่งต่อไปได้ก็ต่อเมื่อพนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนได้แสดงถึงเหตุจำเป็น และนำพยานหลักฐานมาให้ศาลได้ส่วนจนเป็นที่พอใจแก่ศาล การได้ส่วนชั้นนี้ ผู้ต้องหาจะแต่งตั้งทนายเพื่อแถลงข้อคัดค้าน และชี้กถามพยานก็ได้

ถ้าพนักงานสอบสวนต้องไปทำการสอบสวนในท้องที่อื่นนอกเขตของศาลซึ่งได้สั่งชั่งผู้ต้องหาไว้ พนักงานสอบสวนจะยื่นคำร้องขอให้โอนการชั่งไปยังศาลในท้องที่ที่จะต้องไปทำการสอบสวนนั้นก็ได้ เมื่อศาลที่สั่งชั่งไว้เห็นเป็นการสมควรก็ให้สั่งโอนไป

ส่วนระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหา ฐานกระทำการอันเป็นโจรสลัดของเจ้าหน้าที่ทหารเรือเพื่อส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 13 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือจัดส่งผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวน ภายในเวลาไม่เกินสามสิบวัน หากมีความจำเป็น เจ้าหน้าที่ทหารเรือสามารถขอรับอนุมัติจากผู้บัญชาการทหารเรือได้เท่าที่จำเป็นแก่การเดินทาง และการนับเวลาไม่ให้นับเวลาควบคุมผู้ต้องหาที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ควบคุมมาก่อนที่จะส่งให้กับพนักงานสอบสวนเป็นระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และในกรณีที่นำตัวผู้ต้องหามาถึงที่ทำการของเจ้าหน้าที่ทหารเรือซึ่งประจำการอยู่บนฝั่งแล้ว เจ้าหน้าที่ทหารเรือยังสามารถควบคุมผู้ต้องหาไว้ได้อีกไม่เกินสิบสองวัน

เมื่อเปรียบเทียบระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหา ตามประมวลกฎหมายอาญา ในอำนาจของพนักงานสอบสวนซึ่งมีเพียงไม่เกินเจ็ดวัน กับอำนาจการควบคุมผู้ต้องหาของเจ้าหน้าที่ทหารเรือตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 แทบจะเรียกได้ว่าตามพระราชบัญญัติและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด ควบคุมได้โดยไม่มีกำหนดระยะเวลา กล่าวคือ เมื่อจับกุมผู้ต้องหาแล้ว ยังไม่สามารถส่งผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนได้ภายในสามสิบวัน ก็ยังสามารถขอรับการอนุมัติขยายเวลาต่อผู้บัญชาการทหารเรือได้อีกเท่าที่จำเป็นแก่การเดินทาง (ไม่จำกัดเวลา ขึ้นอยู่กับเหตุผลและความจำเป็น) นอกจากนี้เวลาดังกล่าวแล้ว ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือจับกุมผู้ต้องหาส่งให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือที่ประจำการบนฝั่ง เจ้าหน้าที่ทหารเรือที่อยู่บนฝั่งยังสามารถควบคุมผู้ต้องหาได้อีกสิบสองวันด้วย และอีกประการหนึ่ง ระยะเวลาที่ผู้ต้องหาอยู่ในระหว่างการควบคุมของเจ้าหน้าที่ทหารเรือก่อนส่งให้กับพนักงานสอบสวน ก็มีให้นับเป็นระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาด้วย จริงอยู่ การที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ปฏิบัติภารกิจอยู่ในท้องทะเล การเดินทางอาจล่าช้าบ้าง แต่เมื่อเห็นกันว่าการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัดเป็นเรื่องที่สำคัญ และส่งผลไปถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และเกียรติภูมิของประเทศแล้ว นับได้ว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะต้องปฏิบัติภารกิจให้สำเร็จไปในเวลาอันรวดเร็ว

จึงเห็นว่าระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือจัดส่งผู้ต้องหาให้พนักงานสอบสวนควรเป็นเวลาไม่เกินสามสิบวันอย่างเดิม แต่ถ้ากรณีมีความจำเป็นต้องใช้เวลาเกินกว่าสามสิบวัน ให้ขอรับอนุมัติต่อผู้บัญชาการทหารเรือได้ตามความจำเป็น แต่ต้องไม่เกินสิบสองวัน เช่นเดียวกับกับระยะเวลาการควบคุมผู้ต้องหาของเจ้าหน้าที่ทหารเรือที่ประจำอยู่บนฝั่ง และสอดคล้องกับการขอฝากขังผู้ต้องหาต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

4.2.3 อำนาจการตรวจสอบ ตรวจค้น ควบคุมเรือ ตามพระราชบัญญัติ

ป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 มาตรา 7(3) ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือที่จะตรวจค้นและควบคุมเรือไว้ได้ โดยอาศัยเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีหรือได้มีการกระทำอันเป็นโจรสลัด และตามมาตรา 6 วรรคสอง ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือสั่งให้หยุดเรือหรือสั่งให้ไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่งได้ ถ้ามีเหตุอันควรสงสัยว่าเรือจะมี หรือได้มีการกระทำอันเป็นโจรสลัด ซึ่งเห็นว่าเป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือในการใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวาง ดังที่ได้วิเคราะห์คำว่า "เหตุอันควรสงสัย" ไว้แล้วในข้อ 4.2.1 ซึ่งการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือปฏิบัติการดังกล่าวนี้ น่าจะเป็นการไม่สอดคล้องกับอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.1982 ข้อ 106²³ และข้อ 110 (3)²⁴

²³ อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ.1982

ข้อ 106 ความรับผิดชอบสำหรับการยึดโดยไม่มีเหตุอันเพียงพอ ในการปฏิบัติการยึดเรือ หรืออากาศยาน โดยมีข้อสงสัยว่าเป็นโจรสลัดได้กระทำโดยไม่มีมูลเหตุอันเพียงพอ รัฐซึ่งทำการยึดจะต้องรับผิดชอบรัฐซึ่งเรือหรืออากาศยานนั้นถือสัญชาติในการสูญเสียหรือความเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการยึดนั้น

²⁴ อ่างแล้ว, ข้อ 110

ข้อ 110 สิทธิการตรวจตรา

1. เว้นแต่ในการปฏิบัติการกระทำอันเป็นการสอดแทรกที่เกิดจากอำนาจซึ่งได้ให้ไว้โดยสนธิสัญญา, เรือรบซึ่งเผชิญเรือต่างชาติในทะเลหลวงอันมิใช่เรือที่ได้รับความคุ้มครองโดย

(ต่อ)

เด็ดขาดตามข้อ 95 และ 96 ไม่มีความชอบธรรมที่จะขึ้นไปบนเรือนั้น เว้นแต่จะมีเหตุอันควรสงสัยว่า:

- (ก) เรือนั้นกระทำอันเป็นโจรสลัด
- (ข) เรือนั้นกระทำการค้าทาส
- (ค) เรือนั้นกระทำการออกอากาศโดยไม่ได้รับอนุญาตและรัฐเจ้าของธง

ของเรือรบมีเขตอำนาจตามข้อ 109

- (ง) เรือนั้นปราศจากสัญชาติ หรือ
- (จ) แม้ว่าจะชักธงต่างชาติหรือไม่ยอมแสดงธงของตน เรือนั้นตามความ

เป็นจริงมีสัญชาติเดียวกับเรือรบลำนั้น

2. ในกรณีที่บัญญัติไว้ในวรรค 1, เรือรบอาจดำเนินการตรวจสอบสิทธิ ในการชักธงของเรือนั้น, เพื่อวัตถุประสงค์นี้, เรือรบอาจส่งเรือในบังคับบัญชาของนายทหารไปยังเรือที่ต้องสงสัยนั้น, หากยังมีความสงสัยอยู่หลังจากได้ตรวจสอบเอกสารแล้ว, ก็อาจดำเนินการตรวจสอบบนเรือลำนั้นต่อไปได้, ซึ่งต้องกระทำด้วยความเรียบร้อยทุกประการที่จะกระทำได้

3. หากปรากฏว่าข้อสงสัยนั้นไม่มีมูล, และหากเรือซึ่งขึ้นตรวจนั้นมิได้มีพฤติกรรมใดอันเป็นสาเหตุแห่งข้อนั้น เรือนั้นจะได้รับการชดเชยสำหรับความสูญเสียหรือความเสียหายใดที่อาจได้รับ

4.2.4 อำนาจในการสอบสวน ดังได้กล่าวแล้วในข้อ 3 ของบทนี้ว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในคดีความผิดฐานโจรสลัด แต่อย่างไรก็ดี แม้เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนในคดีความผิดฐานโจรสลัดได้ก็ตาม เจ้าหน้าที่ทหารเรือก็ยังมีอำนาจที่จะกระทำการใด ๆ ในฐานะพนักงานสอบสวนในคดีได้ทุกประการ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทั้งนี้ เนื่องจากมีข้อจำกัดดังนี้

4.2.4.1 ในการสอบสวนคดีถือว่าเป็นงานด้านเทคนิค ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญ การสอบสวนจึงจะประสบผลสำเร็จ ทั้งการสอบสวนในทางปฏิบัติมีระเบียบที่เกี่ยวข้องมากมาย และต้องคำนึงถึงสิทธิต่าง ๆ ของผู้ต้องหาตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญด้วย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 มาตรา 4 ความหมายของการ "สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น" และมาตรา 10 (โปรดดูบทบัญญัติในภาคผนวก) จึงได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือส่งผู้ต้องหาและพยานหลักฐานต่าง ๆ ให้แก่พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ (เจ้าพนักงานตำรวจ) เป็นผู้กระทำการสอบสวนต่อไป

4.2.4.2 การสอบสวนของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการสอบสวนคดีอาญาโดยทั่วไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 134²⁵ ได้บัญญัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนผู้ต้องหาว่าต้องแจ้งให้ผู้ต้องหาทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้

²⁵ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 134 เมื่อผู้ต้องหาถูกเรียก หรือส่งตัวมา หรือเข้าหาพนักงานสอบสวนเอง หรือปรากฏว่าผู้ใดซึ่งมาอยู่ต่อหน้าเจ้าพนักงานเป็นผู้ต้องหา ให้ถามชื่อตัว นามสกุล ชาติ บังคับ บิดามารดา อาศัย อาชีพ ที่อยู่ ที่เกิด และแจ้งข้อหาให้ทราบ และต้องบอกให้ทราบก่อนว่า ถ้อยคำที่ผู้ต้องหากล่าวนั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานชั้นแรกในการพิจารณาได้เมื่อผู้ต้องหาเต็มใจให้การอย่างไร ก็ให้จดคำให้การไว้ ถ้าผู้ต้องหาไม่เต็มใจให้การเลย ก็ให้บันทึกไว้

ต้องหากล่าวั้นอาจใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยัน เขาในการพิจารณาได้ ทั้งในมาตรา 135²⁶ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกันยังกำหนดห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจงใจให้ผู้ต้องหาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหาณั้นด้วย

หน้าที่ของพนักงานสอบสวนดังที่กล่าวในสองมาตรา นี้ เป็นหน้าที่อันสำคัญยิ่งที่พนักงานสอบสวนจะต้องให้ผู้ต้องหาทราบก่อนการสอบสวนปากคำผู้ต้องหาว่าถ้าขอคำผู้ต้องหาอาจใช้ยืนยันผู้ต้องหาในการพิจารณาคดี และพนักงานสอบสวนจะต้องงดเว้นไม่ทำการใด ๆ อันเป็นการล่อลวง ขู่เข็ญ หรือให้สัญญาต่อผู้ต้องหา เช่น การขอมิให้รับสารภาพ หรือหลอกลวงให้ผู้ต้องหารับสารภาพ หากพนักงานสอบสวนได้กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติในสองมาตราดังกล่าวแล้ว ถ้อยคำของผู้ต้องหาจะไม่สามารถใช้ยืนยันผู้ต้องหาในการพิจารณาคดีได้ อันเป็นผลเสียต่อการพิจารณาคดี

สำหรับตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ที่บัญญัติว่า

เมื่อเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ปฏิบัติการเท่าที่จำเป็นตามมาตรา 7²⁷ แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือจัดส่งผู้ต้องหาร่วมด้วย เรือหรืออากาศยานและสิ่งของที่ยึดไว้และบันทึกทั้งปวงที่เกี่ยวข้องในคดีที่ทำไว้ไปยังพนักงานสอบสวนแห่ง ที่อยู่ที่บัญชาการทหารเรือและอธิบดีกรมตำรวจร่วมกันกำหนดโดยไม่มีชกช้า วันแต่ในกรณีที่ เป็นเรือหรืออากาศยานหรือสิ่งของที่พนักงานสอบสวนไม่อาจเก็บรักษาไว้ได้ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือยึดไว้แทนพนักงานสอบสวน

เมื่อพิจารณาตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จะเห็นว่าเป็นการให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการตรวจค้น สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น

²⁶ มาตรา 135 ห้ามมิให้พนักงานสอบสวนทำหรือจัดให้ทำการใด ๆ ซึ่งเป็นการล่อลวง หรือขู่เข็ญ หรือให้สัญญากับผู้ต้องหาเพื่อจงใจให้เขาให้การอย่างใด ๆ ในเรื่องที่ต้องหาณั้น

²⁷ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามโจรสลัด พ.ศ. 2534 มาตรา 7

ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานและถ้าในการตรวจค้นหรือสืบสวนเบื้องต้นมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะมีหรือได้มีการกระทำการอันเป็นโจรสลัดก็ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจจับกุมควบคุมผู้ต้องสงสัยตลอดจนควบคุมเรือหรืออากาศยานและสิ่งของที่จะใช้หรือได้ใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยการกระทำความผิด เท่านั้น และเมื่อดำเนินการดังกล่าวอย่างใดอย่างหนึ่งไปแล้ว เจ้าหน้าที่ทหารเรือจะต้องรีบส่งพยานหลักฐานที่ได้ ตลอดจนผู้ต้องสงสัยให้แก่พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป โดยไม่ปรากฏว่ากฎหมายได้ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือในอันที่จะสอบสวนปากคำผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับก่อนที่จะส่งให้พนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจแต่อย่างใด

ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด พ.ศ. 2534 ไม่มีอำนาจสอบสวนผู้ต้องหาหรือผู้ถูกจับในฐานะเป็นผู้ต้องหาได้

4.2.4.3 เจ้าหน้าที่ทหารเรือกับฐานะพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

ขอบการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด พ.ศ. 2534 ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว มาตรา 7 วรรคท้าย บัญญัติ "ห้ามมิให้ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยาน ผู้ควบคุมเรือหรืออากาศยานหรือบุคคลในเรือหรืออากาศยานไว้เกินความจำเป็นตามพฤติการณ์แห่งคดี" และในมาตรา 13²⁸ ก็ได้บัญญัติเกี่ยวกับการับระยะเวลาควบคุมผู้ต้องหาก่อนส่งให้แกพนักงานสอบสวนฝ่ายตำรวจดำเนินการ แต่ไม่มีบทบัญญัติในมาตราใดที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการปล่อยชั่วคราวผู้ต้องหาได้ เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136²⁹

²⁸ พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด พ.ศ. 2534 มาตรา 13

²⁹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 136 พนักงานสอบสวนจะจับและควบคุม หรือจัดการให้จับหรือควบคุมผู้ต้องหาหรือบุคคลใด ซึ่งในระหว่างสอบสวนปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิด หรือจะปล่อยชั่วคราวโดยไม่มีประกันเลย หรือมีประกัน หรือมีประกันและหลักประกันด้วย หรือปล่อยไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ในเรื่องนั้น ๆ ก็ได้

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 136 และพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 มาตรา 4 ความหมายของคำว่า "สืบสวนสอบสวนเบื้องต้น" มาตรา 7 วรรคท้าย และมาตรา 13 ประกอบกันแล้ว ผู้เขียนจึงเห็นว่าเจ้าหน้าที่ทหารเรือไม่อยู่ในฐานะของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ

5. ปัญหาการคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่กับการคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพของประชาชน

การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามกฎหมายต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่มีโทษทางอาญา ย่อมมีการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน กฎหมายใดที่ออกมาบังคับใช้โดยยึดหลักตามทฤษฎีกระบวนการนิติธรรม (Due Process Model)³⁰ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มุ่งคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ การปฏิบัติของเจ้าพนักงานก็จะกระทำด้วยความยากลำบาก มีอุปสรรคข้อขัดข้องมากมาย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอาจต้องรับผิดจากการกระทำที่ไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างกว้างขวาง ทำให้การปฏิบัติเป็นไปอย่างล่าช้าและไม่ได้ผลเท่าที่ควร ในทางกลับกัน หากกฎหมายที่ออกมาบังคับใช้โดยยึดหลักตามทฤษฎีการควบคุมอาชญากรรม (Crime Control Model)³¹ ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มุ่งให้สิทธิแก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติอย่างกว้างขวางแล้ว การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายนั้น ก็เป็นไปโดยสะดวกคล่องตัวและรวดเร็ว แต่คงหนีไม่พ้นที่จะไปกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนผู้สุจริตในหัวข้อนี้จะได้นิยามถึงว่าพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.

³⁰ John Griffiths, Ideology in Criminal Procedure of "A think Model" of the Criminal Process, (The Yale Law Journal Vol.79, 1970), pp. 36C-361.

³¹ Ibid.

2534 ว่าได้ให้การคุ้มครองเจ้าหน้าที่งานของรัฐ และคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน
อย่างไร

5.1 การคุ้มครองเจ้าหน้าที่งานของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.
2534 มาตรา 11 ได้บัญญัติให้ความคุ้มครองแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ ในการปฏิบัติการตาม
พระราชบัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 11 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ เจ้าหน้าที่ทหารเรือ
ไม่ต้องรับผิดชอบในส่วนตัวในบรรดาความเสียหายที่เกิดขึ้น เว้นแต่จะได้กระทำโดยจงใจให้เกิด
ความเสียหาย หรือโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือไม่ต้องรับผิดชอบใน
การกระทำเป็นส่วนตัวในความเสียหายที่เกิดขึ้นได้โดยทั่วไป โดยมีข้อยกเว้นให้ต้องรับผิดชอบไว้
2 ประการ คือ

5.1.1 ได้กระทำโดยจงใจให้เกิดความเสียหาย ซึ่งหมายถึงว่าผู้กระทำ
กระทำโดยต้องการให้เกิดความเสียหายขึ้น คือการรู้และต้องการให้บังเกิดผล³² หรือเจตนา
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 นั้นเอง

5.1.2 โดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง โดยถือยศำของกฎหมาย
แล้ว ทำให้เห็นว่าได้มีการแบ่งระดับของความประมาทเลินเล่อออกเป็น 2 ระดับ คือ ประมาท
เลินเล่อธรรมดา และประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงมีปัญหาคำว่าแค่ไหน เพียงใด ถือว่า
ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ซึ่งเจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้ปฏิบัติต้องรับผิดชอบ เพราะตาม

³² หุศด แสงอุทัย, กฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 12 (กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2514), หน้า 60. จิตติ ดิงศ์วิทย์, กฎหมายอาญา
ภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา,
2525), หน้า 121.

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ.2534 เอง ก็ไม่ได้วิเคราะห์คำว่าประมาทเส้นเล่ออย่างร้ายแรงไว้ว่ามีความหมายอย่างไร จึงต้องพิจารณาตามหลักกฎหมายทั่วไปซึ่งบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสี่³³ ซึ่งบัญญัติเรื่องประมาทคือ กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจะต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

สำหรับกระทำโดยปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การกระทำโดยฝ่าฝืนความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์ตนเอง ส่วนอย่างไรคือ "ความระมัดระวังตามวิสัยและพฤติการณ์" นั้นย่อมขึ้นอยู่กับแต่ละกรณี ๆ ไป และคำว่า "และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่" นั้น ถือเป็นข้อแสดงให้เห็นถึงความชั่วของผู้กระทำในกรณีประมาท

ตามหลักเกณฑ์ของการ "กระทำโดยประมาท" ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 59 วรรคสี่ ดังกล่าว เห็นว่าการจะพิจารณาว่าการกระทำอย่างไรเป็นการกระทำโดยประมาททั่ว ๆ ไป หรือการกระทำอย่างไรเป็นการกระทำโดยประมาทอย่างร้ายแรง คงต้องพิจารณาจากการกระทำในแต่ละกรณี ๆ ไป โดยพิจารณาจากจุดของการกระทำ และผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำประกอบกันว่าร้ายแรงเพียงใด

เมื่อพิจารณาถึงการคุ้มครองเจ้าหน้าที่งานของรัฐ คือ เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้ปฏิบัติภารกิจตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 มาตรา 11 แล้ว เห็นว่าแม้เป็นเพราะทำโดยประมาทเส้นเล่อจนเกิดผลเสียหายขึ้นแล้วก็ไม่จำเป็นต้องรับผิด คงรับผิดเฉพาะการกระทำที่เป็นมารจงใจให้เกิดความเสียหาย หรือโดยประมาทเส้นเล่ออย่างร้ายแรงเท่านั้น ซึ่งนับว่ากฎหมายได้ให้ความคุ้มครองอย่างมาก

33 ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

มาตรา 59 วรรคสี่ กระทำโดยประมาท ได้แก่กระทำความผิดมิใช่โดยเจตนา แต่กระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ และผู้กระทำอาจใช้ความระมัดระวังเช่นนั้นได้ แต่หาได้ใช้ให้เพียงพอไม่

5.2 การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 มาตรา 8 และมาตรา 9 วรรคสอง ได้บัญญัติไว้ดังนี้

มาตรา 8 ในกรณีที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนเบื้องต้นหรือการสอบสวน เจ้าหน้าที่ทหารเรือหรือพนักงานสอบสวนมีอำนาจควบคุมเรือหรืออากาศยานที่ถูกควบคุมผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไม่ว่าจะเป็นของประเทศไทย หรือทะเลหลวง ไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่งได้ โดยผู้ใดจะอ้างเหตุผลดังกล่าวมาร้องขอให้ปล่อยเรือหรืออากาศยานที่ถูกควบคุมนั้นไม่ได้

มาตรา 9 วรรคสอง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ควบคุมหรือยึดเรือหรืออากาศยานหรือสิ่งของอื่นโดยมีเหตุอันสมควร ค่าภาระหรือค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการเก็บรักษาเรือ หรืออากาศยานหรือสิ่งของดังกล่าวไว้ ถ้าเป็นค่าภาระหรือค่าใช้จ่ายที่เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้องจัดให้มีหรือใช้จ่ายอยู่แล้วตามปกติ ให้ผู้ควบคุม ผู้ครอบครองหรือเจ้าของเรือหรืออากาศยานเป็นผู้รับผิดชอบ

ตามบทบัญญัติมาตรา 8 เป็นการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือหรือพนักงานสอบสวนในอันที่จะควบคุมเรือที่ถูกควบคุมผ่านเขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไม่ว่าจะเป็นของประเทศไทยหรือทะเลหลวง ไปยังที่แห่งใดแห่งหนึ่ง เมื่อจำเป็นและเพื่อประโยชน์ในการสืบสวนเบื้องต้นหรือการสอบสวน โดยที่ผู้ใดจะอ้างเหตุผลดังกล่าวมาร้องขอให้ปล่อยเรือที่ถูกควบคุมนั้นไม่ได้ เห็นว่าน่าจะเป็นการตัดสิทธิของบุคคลที่สามซึ่งกระทำการโดยสุจริต และไม่เป็นการสอดคล้องกับหลักทั่วไป ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33³⁴ ที่ให้อำนาจศาลสั่งริบทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้ใช้

³⁴ อ้างแล้ว, มาตรา 33

ในการริบทรัพย์สิน นอกจากศาลจะมีอำนาจริบตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ให้ศาลมีอำนาจสั่งริบทรัพย์สินดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(1) . . .

(2) . . .

เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านี้เป็นทรัพย์สินของผู้อื่น ซึ่งมีได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด

หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิดหรือทรัพย์สินซึ่งบุคคลได้มาโดยได้กระทำความผิด เว้นแต่ทรัพย์สินเหล่านั้นเป็นทรัพย์สินของผู้อื่นซึ่งมิได้รู้เห็นเป็นใจด้วยในการกระทำความผิด นอกจากนี้ มาตรา 8 ดังกล่าวจะไม่สอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 แล้ว ยังเป็นการไม่สอดคล้องกับข้อ 105³⁵ ของอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ที่อนุญาตให้ทุกรัฐอาจยึดเรือหรืออากาศยานโจรสลัดได้ และศาลของรัฐซึ่งดำเนินการยึดอาจวินิจัยโทษที่จะลงและอาจกำหนดการที่จะต้องกระทำเกี่ยวกับเรือหรืออากาศยานนั้น แต่ทั้งนี้ต้องไม่เป็นมาตรการตัดสิทธิของบุคคลที่สามซึ่งกระทำการโดยสุจริต

สำหรับกรณีตามมาตรา 9 วรรคสอง ซึ่งเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้ควบคุมหรือยึดเรือหรือสิ่งของอื่นโดยมิเหตุอันสมควร ค่าภาระ หรือค่าใช้จ่าย อันเกิดจากการเก็บรักษาเรือหรือสิ่งของ ถ้าเป็นค่าภาระหรือค่าใช้จ่ายที่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองต้องจัดให้มีหรือใช้จ่ายอยู่แล้วตามปกติ ให้ผู้ควบคุมผู้ครอบครองหรือเจ้าของเรือเป็นผู้รับผิดชอบนั้น เห็นว่าน่าจะเป็นการจำกัดสิทธิเรียกร้องของคู่กรณีหรือบุคคลที่สาม ซึ่งได้รับความเสียหายเช่นเดียวกัน เพราะการใช้อำนาจรัฐย่อมต้องกระทำด้วยความรอบคอบและมีมูลเหตุอันเพียงพอ กล่าวคือต้องกระทำโดยมีพยานหลักฐานพอสมควรที่จะชี้ให้เห็นว่าจะมี หรือได้มีการกระทำอันเป็นโจรสลัด มิใช่อาศัยแต่เพียงเหตุอันควรสงสัยซึ่งไม่มีพยานหลักฐานใด ๆ เลขก็ได้ การยึดเรือโดยมีข้อสงสัยว่าเป็นโจรสลัด ได้กระทำไปโดยไม่มีมูลเหตุอันเพียงพอแล้วเกิดความเสียหายขึ้นและจะ

³⁵ อนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982

ข้อ 105 การยึดเรือหรืออากาศยานโจรสลัด ในทะเลหลวง, หรือในที่อื่นใดนอกเขตอำนาจของรัฐใด ๆ, รัฐทุกรัฐอาจยึดเรือหรืออากาศยานโจรสลัด, หรือเรือ หรืออากาศยานซึ่งถูกยึดไปโดยการกระทำอันเป็นโจรสลัด และอยู่ภายใต้การควบคุมของโจรสลัด และจับกุมบุคคลและยึดทรัพย์สินบนเรือนั้นได้. ศาลของรัฐซึ่งดำเนินการยึดอาจวินิจัยโทษที่จะลงและยังอาจกำหนดการที่จะต้องกระทำเกี่ยวกับเรือ อากาศยานหรือทรัพย์สิน โดยไม่เป็นมาตรการตัดสิทธิของบุคคลที่สามซึ่งกระทำการโดยสุจริต.

ให้ผู้ควบคุม ผู้ครอบครอง หรือเจ้าของเรือเป็นผู้รับผิดชอบเต็ม น่าจะเป็นการขัดกับข้อ 106³⁶ ของอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ที่กำหนดว่า ในกรณีที่มีการยึดเรือหรืออากาศยาน โดยมีข้อสงสัยว่าเป็นโจรสลัด ได้กระทำไปโดยไม่มีมูลเหตุอันเพียงพอ รัฐซึ่งทำการยึดจะต้องรับผิดชอบต่อรัฐซึ่งเรือหรืออากาศยานนั้นเมื่อสิ้นสุดในความเสี่ยงหรือความเสียหายใด ๆ ที่เกิดจากการยึดนั้น และตามข้อ 110(3)³⁷ ของอนุสัญญานี้ด้วยกัน ยังระบุให้รัฐทุกรัฐที่ทำการตรวจค้นและยึดเรือที่สงสัยว่าเป็นโจรสลัดโดยไม่มีมูลเหตุอันเพียงพอ ต้องรับผิดชอบต่อการตรวจค้นและยึดเรือนั้น

ดังที่กล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าสิทธิเรียกร้องต่าง ๆ ของผู้ควบคุมเรือ ผู้ครอบครองเรือ เจ้าของเรือ หรือบุคคลที่สาม ที่เกี่ยวข้องกับการยึดหรือตรวจค้นเรือที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าเป็นโจรสลัด ได้รับการคุ้มครองน้อยมาก และไม่เป็นการสอดคล้องกับประมวลกฎหมายอาญาและอนุสัญญากฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญาดังกล่าวแล้วเพียงแต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันเป็นภาคีเท่านั้น

6. ปัญหาความผิดฐานโจรสลัดและความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 7(3)

ปัญหาความผิดฐานโจรสลัด ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 ในกรณีที่ชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ตามมาตรา 20 กับความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ในทะเลหลวง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 7(3) นี้ เมื่อได้วิเคราะห์ตามตัวบทกฎหมายแล้วเห็นว่า ความผิดทั้งสองกรณีกฎหมายต่างบัญญัติให้ต้องรับโทษในราชอาณาจักรเช่นเดียวกัน แต่วัตถุประสงค์ในการบัญญัติเป็นคนละกรณีกัน กล่าวคือตามกฎหมายว่าด้วยการปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด มุ่งถึงการกระทำอันเป็นโจรสลัดที่เกิดขึ้นในเรือหรืออากาศยานลำหนึ่ง ที่กระทำต่อเรืออีกลำหนึ่งในเขตเศรษฐกิจจำเพาะหรือใน

³⁶ อ้างแล้ว, ข้อ 106

³⁷ อ้างแล้ว, ข้อ 110

ทะเลหลวง แต่ตามประมวลกฎหมายอาญา มุ่งถึงการกระทำความผิดที่เกิดขึ้นในเรือหรืออากาศยานลำเดียวกันในทะเลหลวง องค์ประกอบของการกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด จึงกว้างกว่าการชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ในทะเลหลวงตามประมวลกฎหมายอาญา

เมื่อองค์ประกอบของการกระทำความผิดฐานโจรสลัด ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 กว้างกว่าองค์ประกอบของการกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์และปล้นทรัพย์ในทะเลหลวง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 7(3) แล้ว ควรต้องมีการแก้ไขในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 7(3) หรือไม่ ในปัญหานี้เห็นว่าการชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339 และการปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340 ในทะเลหลวง หากมีเรือสองลำเข้ามาเกี่ยวข้องก็เป็นความผิดฐานโจรสลัดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด พ.ศ. 2534 มาตรา 20 หากมีเรือลำเดียว คือมีการชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ดังกล่าวในเรือนั้นเอง ก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 20 ดังกล่าว

เมื่อไม่เป็นความผิดตามมาตรา 20 ดังกล่าวแล้ว ศาลไทยจะมีอำนาจลงโทษผู้กระทำความผิดดังกล่าวนี้ได้หรือไม่ เห็นว่าในทะเลหลวงเป็นดินแดนที่อยู่นอกราชอาณาจักรโดยปกติแล้วศาลไทยไม่มีอำนาจลงโทษ เว้นแต่กฎหมายได้บัญญัติไว้เป็นการชัดเจนว่า ให้ศาลไทยมีอำนาจลงโทษได้ดังนี้

- ก. ถ้าเป็นการกระทำผิดในเรือไทยและในทะเลหลวง ถือว่าเป็นการกระทำผิดในราชอาณาจักรและต้องรับโทษตามกฎหมายไทย ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4³⁸
- ข. กระทำผิดในเรือต่างประเทศและในทะเลหลวง ถ้าผู้กระทำความผิดเป็นคนไทย

³⁸ ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

มาตรา 4 ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ต้องรับโทษตามกฎหมาย
การกระทำความผิดในเรือไทยหรืออากาศยานไทยไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร

รัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดเกิดหรือผู้เสียหายร้องขอให้ลงโทษได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 8(ก)³⁹

ค. การกระทำความผิดในเรือต่างประเทศและในทะเลหลวง ถ้าผู้กระทำผิดเป็นคนต่างด้าว รัฐบาลไทยหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย ผู้เสียหายร้องขอให้ลงโทษได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 8(ข)^{39/1}

กรณีตาม ก, ข, และ ค แม้ข้อเท็จจริงจะเป็นการกระทำผิดฐานชิงทรัพย์หรือปล้นทรัพย์ใน เรือในตัวเองและเกิดในทะเลหลวง ก็สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 และมาตรา 8

โดยสรุปแล้วการชิงทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 339 และการปล้นทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340 ที่ได้กระทำในทะเลหลวง หากเป็นกรณีที่ไม่เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามโจรสลัด พ.ศ.2534 มาตรา 20 แล้ว หากเป็นการกระทำผิดในเรือไทย ผู้กระทำผิดเป็นคนไทยหรือผู้เสียหายเป็นรัฐบาลไทยหรือคนไทย ศาลไทยก็มีอำนาจลงโทษผู้กระทำได้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 4 และมาตรา 8 และรวมตลอดไปถึงกรณีความผิดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักรหรือผลแห่งการกระทำเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 5⁴⁰ ด้วย

39, 39/1 อ่างแล้ว, มาตรา 8. (ดูอ้างอิงที่ 5)

40 อ่างแล้ว, มาตรา 5

ความผิดใดที่การกระทำแม้แต่ส่วนหนึ่งส่วนใดได้กระทำในราชอาณาจักรก็ดี ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักรโดยผู้กระทำประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักรหรือโดยลักษณะแห่งการกระทำ ผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักรก็ดี ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร

ในกรณีการตระเตรียมการ หรือพยายามกระทำการใด ซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แม้การกระทำนั้นจะได้กระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นจะได้กระทำตลอดไปจนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักรให้ถือว่าการตระเตรียมการหรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร